

ကညီဂ်ဝီခွဲးယာ်ကရူာ်

မၤနီၣ်မၤပၤတၢ်မၤဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးပုၤဂ့ၢ်ဝီခွဲးယာ်လၢကီၢ်ပယီၤခိၣ်န့ၣ်သဝီပုၤ

လံာ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤလၢ ၂၀၂၄ နံၣ် ဟီၣ်ခိၣ်ဒိဖျါၣ်တၢ်မၤပတုၣ်ကွံာ်တၢ်သ့ၣ်သ့ၣ်ထံးမုၢ်ခွါ တၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကးလၢ တၢ်သဘံၣ်သဘုၣ်အပူၤ

လၢယူၤ ၁၉ သီ, ၂၀၂၄ နံၣ်

လၢဟီၣ်ခိၣ်ဒိဖျါၣ်တၢ်မၤပတုၣ်ကွံာ်တၢ်သ့ၣ်သ့ၣ်ထံးမုၢ်ခွါ တၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကး လၢတၢ်သဘံၣ်သဘုၣ်အပူၤ အမုၢ်နံၣ်အံၤ ကညီဂ်ဝီခွဲးယာ်ကရူာ် (KHRG) အဲၣ်ဒီးဟံးဖျါထီၣ်ဝဲ တၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးဒိၣ်ဒိၣ်မုၢ်မုၢ်လၢအဟဲကဲထီၣ်အသးခီဖျါ သုးဖီၣ်စုကဝဲလၢသ့ၣ်တဖၣ် အတၢ်မၤကမၢၣ်ဝဲသ့ၣ်ထံးမုၢ်ခွါတၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကး လၢကီၢ်ပယီၤမုၢ်ထီၣ်ကလံၤထံးအပူၤ ဒီးတၢ်လၢအဟဲဟံးထွဲထီၣ်အခံ လၢလီၤကဝီၤပုၤတဝါဘၣ်လဲၤခီဖျါတူၢ်ဘၣ်ဝဲသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တနံၣ်အံၤ KHRG ဃုထီၣ်ဝဲဟီၣ်ခိၣ်ဒိဖျါၣ်အပူၤတဝါ ဒီးထံဂုၤကီၢ်ဂၤပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါဘၣ်ထွဲသ့ၣ်တဖၣ် လၢကထီၣ်ဒါသကိးဝဲတၢ်မၤဘၣ် ဒိပုၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယာ်လၢကီၢ်ပယီၤပူၤ ဒီးဟံးထီၣ်ဖီၣ်ထီၣ်တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတုၤလီၤတီၤလီၤ လၢတၢ်ကမၤပတုၣ်ကွံာ်ဝဲ တၢ်မၤဆါပယွဲထံဖိကီၢ်ဖိကမျါၣ်သ့ၣ်တဖၣ်, ဟံးဃုာ်ဒီးတၢ်ဒိသဒါအဝဲသ့ၣ်လၢ သ့ၣ်ထံးမုၢ်ခွါတၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကး ဒီးတၢ်ဆါထၢာ်ဃုာ်ဒီးပုၤတူၢ်ဘၣ်ဒီးအဟံၣ်ဖိဃီဖိသ့ၣ်တဖၣ် ဒီးပုၤလၢအဆီၣ်ထွဲမၤစၢၤအဝဲသ့ၣ်တဖၣ် လၢတၢ်သးတ ဖျါၣ်ဃီအပူၤန့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်သဘံၣ်သဘုၣ်ဆၢကတီၢ် အတက့ၢ်အပူၤ သ့ၣ်ထံးမုၢ်ခွါတၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကး လၢအဘၣ်တၢ်သ့ၣ်အီၤ ဒ်စုကဝဲၤ တခါ လၢတၢ်ဒုးတၢ်ယၤအပူၤ ဒီးတၢ်မၤဆါပယွဲအဂီၢ် လၢတၢ်လီၤလၢတၢ်ဒုးတၢ်ယၤကဲထီၣ်အါအလီၢ် ဒီးတၢ်ဒုးတၢ် ယၤအတက့ၢ်လၢအလဲၤအပူၤန့ၣ် မ့ၢ်ဝဲတၢ်မၤဘၣ်ဒိဟီၣ်ခိၣ်ဒိဖျါၣ်ပုၤဂ့ၢ်ဝီတၢ်လိၣ်ဘၣ် ဒီးပုၤဂ့ၢ်ဝီခွဲးယာ်သဲစးတၢ်ဘျါ အါအါသီသီန့ၣ်လီၤ. သ့ၣ်ထံးမုၢ်ခွါတၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကးအံၤ မၤဘၣ်ဒိဝဲ ပုၤလၢတူၢ်ဘၣ်တၢ်သ့ၣ်တဖၣ် အနီၢ်ခိက့ၢ်ဂီၤ, သ့ၣ်ထံးတၢ်ရူၤလီၢ်, တၢ်အိၣ်ဖိအိၣ်လံၤ, ဒီးအဝဲသ့ၣ်အသးအတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ ဒီးမၤဟးဂီၤစ့ၢ်ကိးဝဲပုၤတဝါအ တၢ်ရူၤလီၢ်မုၢ်လီၢ်န့ၣ်လီၤ. ညီၣ်န့ၣ်, ပုၤလၢအတူၢ်ဘၣ်တၢ် လၢအါတက့ၢ်မ့ၢ်ဝဲဟံးမုၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် တတီၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲတၢ် လၢအကဲထီၣ်သးဒီးအဝဲသ့ၣ် တဃုဝဲတၢ်မၤစၢၤ ဒ်အမ့ၢ်ကသံၣ်ကသီတၢ်ကွၢ်ထွဲကဟုကယာ်ဘၣ် ခီဖျါအဝဲသ့ၣ် ပျံၤတၢ်, ခီဖျါပုၤတဝါအတၢ်ထံၣ်သံသ့ၣ်တဖၣ် ဒီးခီဖျါတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢတအိၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်အဂီၢ်ဘၣ်အဃီန့ၣ်လီၤ. ပုၤလၢအတူၢ်ဘၣ်တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်ဒီးအဟံၣ်ဖိဃီဖိ ဘၣ်ကွၢ်ဆၢာ်မဲာ်စ့ၢ်ကိးဝဲ တၢ်တၢ်တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အကလုာ်ကလုာ် ဟံးဃုာ်ဒီး နီၢ်ခိက့ၢ်ဂီၤတၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံး, သးတၢ်ဆိကမိၣ်တဘၣ်လီၢ်ဘၣ်စး, တၢ်ကူၤစါယါဘျါသးအဂီၢ် ကသံၣ်ကသီ

တၢ်လၢၤဘျၣ်လၢၤစ့အါ, ဒီးတၢ်လုၢ်အိၣ်နီၢ်ခိသးသမူ အတၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.¹ သဝီဖိလၢအအိၣ်လၢ ကီၢ်ပယီၤမ့ၢ်ထီၣ် ကလံၤထံး အပူၤသ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်လဲၤခိဖျိတူၢ်ဘၣ်ဝဲတၢ်ထီၣ်ဒါမၤဆါပယွဲအဝဲသ့ၣ် အန့ၣ်လၢ အဆံတဖၣ်အဆံလံ ဒီးတၢ်မၤဆါပယွဲသ့ၣ်တဖၣ်အကျါ ပၣ်ဃုာ်ဝဲပယီၤသးမိၤစိရိၤအသးဒီး သးခိၣ်ကီၢ်ဆါ အသးသ့ၣ်တဖၣ် အတၢ်သ့ၣ်သ့ၣ်ထံးမ့ၢ်ခွါ တၢ်စုဆူၣ် ခိၣ်တကးသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.² ပုၤလၢအမၤကမၣ်တၢ်သ့ၣ် တဖၣ် တဒီးန့ၢ်ဘၣ်ဝဲတၢ်စံၣ်ညီၣ် ခိဖျိကီၢ်မ့ၢ်လၢအမၤကမၣ်ဝဲအယိ နီတဘျီဘၣ်. လၢတၢ်န့ၣ်အယိ ဖဲလၢပယီၤ သးမိၤစိရိၤအသးသ့ၣ်တဖၣ် ဟဲန့ၣ်လီၤအိၣ်ဝဲလၢသဝီပူၤ မ့တမ့ၢ် ဟဲအိၣ်ဝဲဘူးဒီးသဝီအခါန့ၣ် ဒုးကဲထီၣ်ဝဲ တၢ်ဘၣ် တၢ်ဘၢ အတၢ်ဘၣ်ယိဘၣ်ဘျီ လၢပိာ်မ့ၢ်ပိာ်မၤလၢသဝီပူၤသ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ် ဒီးလၢတၢ်လီၤအါတီၤန့ၣ် တၢ်လဲၤဆၢကွံာ် ပိာ်မ့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ်ဆူ တၢ်လီၤအဂၤ ဒ်သိးအဝဲသ့ၣ်ကလဲၤအိၣ်ခူသ့ၣ်အဂီၢ် ဖဲလၢပယီၤသးမိၤစိရိၤအသးသ့ၣ်တဖၣ် ဟဲဘူးဒီးအဝဲသ့ၣ်အတၢ်အိၣ်တၢ်ဆိးအလီၤအခါန့ၣ်လီၤ. ³

တၢ်မၤကမၣ်သ့ၣ်ထံးမ့ၢ်ခွါတၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကးဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်သဘံၣ်သဘၣ်အံၤ ကဲထီၣ်စ့ၢ်ကိးဝဲအသး စးထီၣ်လၢပ ယီၤသးမိၤစိရိၤဟံးန့ၣ်ဆူၣ်တၢ်စိတၢ်ကမီၤ ဖဲ ၂၀၂၁ နံၣ်လံၤလံၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲ ၂၀၂၃ နံၣ် လၢမးရှးအပူၤန့ၣ် ပယီၤသးမိၤစိရိၤ ခိၣ်ချ့သးရၣ် (၃၄၀) အသးစကီၢ်တဂၤ ဖိၣ်ဆူၣ်ဒီးမၤတရီၤတပဝဲ အမၤအဖိမ့ၢ်လၢအသးနံၣ်အိၣ်ဝဲ (၇) နံၣ် လၢအသးကလၢလၢအအိၣ်ဖဲ မဲၤကျိကရူၢ်, ဘုသိၣ်ကီၢ်ဆၢ, မ့ၢ်တြီၢ်ကီၢ်ရၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. ပိာ်မ့ၢ်ဖိသ့ၣ်အံၤ လဲၤအိၣ် ဝဲဒီးအမိ ဒီးအပၢ်ယၢ်လၢအမ့ၢ်ပုၤမၤကမၣ်တၢ် လၢပယီၤသးကလၢပူၤ ဒီးအဝဲတဲဖျါထီၣ်ဝဲဒၣ်လၢ ဖဲလၢအမိ တအိၣ်ဘၣ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ် အပၢ်ယၢ်မၤကမၣ်အီၤတဘျူးဘျီန့ၣ်လီၤ. တချုးလၢအဝဲတဲဖျါထီၣ်တၢ်ကဲထီၣ်အသးဒီး အီၤဒ်ဘၣ် အဆၢကတီၢ်န့ၣ်, အမိတသ့ၣ်ညါဒီးဟံးသ့ၣ်ဟံးသးဝဲ တၢ်လၢအဝါမၤကမၣ်ဝဲဘၣ်. ခိဖျိဖိသ့ၣ်မ့ၢ်ဖိဝဲအံၤ ဒီးအမိအိၣ်လၢ သးကလၢပူၤအယိ အဝဲသ့ၣ်ပျံၤဝဲ တၢ်ခးကျိဖးဒိၣ်, အဝဲသ့ၣ်ဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မံၣ်စ့ၢ်ကိးဝဲတၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲ လၢကမၤန့ၢ် တၢ်အိၣ်တၢ်အီ, ဒီးအဝဲသ့ၣ်တူၢ်ဘၣ်ဝဲလၢ တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢတအိၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်အဂီၢ် လၢကတီၢ်ဖျါထီၣ် တၢ်ဂ့ၢ် ဆူပယီၤသးမိၤစိရိၤပုၤဘၣ်မ့ၢ်ဘၣ်ဒါသ့ၣ်တဖၣ် အအိၣ်ဘၣ်. လၢခံကတၢ် ဖဲ ၂၀၂၃ နံၣ် လၢအ့ၣ်ဖျါအပူၤန့ၣ် ခိဖျိ လီၢ်ကဝီၤကညီၣ်ဒီကလုာ်စၢဖျိၣ်ကရၢ (KNU) ပုၤဘၣ်မ့ၢ်ဘၣ်ဒါသ့ၣ်တဖၣ် အတၢ်မၤစၢၤအယိ ဖိသ့ၣ်မ့ၢ်အံၤဒီးအမိ ဟးထီၣ်ကွံာ်လၢ ပယီၤသးကလၢပူၤန့ၣ်ဝဲ ဒီးအဝဲသ့ၣ်က့ၤဘၣ်ဝဲဆူအသဝီန့ၣ်လီၤ. ဒ်လဲၣ်ဂ့ၢ်ဂ့ၢ် မတၢ်တဂၤမး

¹ KHRG, *Suffering in silence? Sexual violence against women in Southeast Myanmar*, December 2018; KHRG, *Undeniable: War crimes, crimes against humanity and 30 years of villagers' testimonies in rural Southeast Burma*, December 2022.
² UN Secretary-General, [2024 Annual Report on Conflict-related Sexual Violence](#), S/2024/292, April 2024, Annex, p. 34.
³ KHRG, *Human, Not for Shield: Attack on civilians in Bilin Township, Doo Tha Htoo District, April 22nd to May 22nd 2022*, December 2022.

တပံးထီၣ်ဒဲ ပုၤလၢအမၤကမၢ်တၢ်အံၤအဂ့ၢ်ဝီၣ်ဘၣ် ဒီးတၢ်တတီၣ်ဖျါထီၣ်ဒဲတၢ်ကဲထီၣ်သးအံၤဆူ ပယီၤသးမိၤစီရိၤ ပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါသ့ၣ်တဖၣ်အအိၣ်ဘၣ်. ⁴

တၢ်သ့ၣ်ညါဝဲလၢပယီၤသးမိၤစီရိၤအသးသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် ဖိၣ်ဆူၣ်ဖိၣ်စိးတၢ်ဒီးမၤကမၢ်ဝဲ သ့ၣ်ထံးမုၢ်ခွါတၢ်စုဆူၣ်ခိၣ် တကးအဂ့ၢ်အဂၤ သ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်ဆၣ် တၢ်တဟ့ၣ်အဝဲသ့ၣ်တၢ်ကမၢ်နီၣ်တမံၤဘၣ် ဒီးတၢ်ဒုးပူၤအဝဲသ့ၣ်လၢတၢ်စံၣ် ညီၣ်န့ၣ် မ့ၢ်တၢ်လၢအဒုးနးထီၣ်ဒီးမၤဆူၣ်ထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်ဝဲအံၤန့ၣ်လီၤ. ဒ်န့ၣ်ခွဲၣ်ခိၣ်ကျါလၢ ဘီၣ်မုၢ်ဖျါကရၢဝဲဒါးဘၣ် ထွဲဒီးခၢၣ်စးလီၤဆီ လၢတၢ်မၤကမၢ်သ့ၣ်ထံးမုၢ်ခွါတၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကးလၢ တၢ်သဘံၣ်သဘုၣ်ဆၢကတီၢ်အဂီၢ် (OSRSG-SVC) ဟံၣ်ဖျါဝဲအသိးန့ၣ်, တၢ်ဘၣ်ယိာ်ဘၣ်ဘျီလၢအဟဲအိၣ်ထီၣ် ဒီးတၢ်ကဲထီၣ်သးအါတက့ၢ် လၢအဘၣ်ထွဲ ဒီးတၢ်မၤကမၢ်သ့ၣ်ထံးမုၢ်ခွါတၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကးလၢတၢ်သဘံၣ်သဘုၣ်အပူၤန့ၣ် ဟံၣ်ဃုာ်ဝဲတၢ်သူတၢ်စု ဆူၣ်ခိၣ်တကး လၢအအိၣ်ဒီးအကျါအကျဲလီၤတံၢ်လီၤဆဲး ဖဲလၢတၢ်ဃုထာဝဲပုၤလၢတၢ်ကမၤကမၢ်အီၤအခါန့ၣ်လီၤ.⁵ တၢ်မၤကမၢ်သ့ၣ်ထံးမုၢ်ခွါတၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကးအံၤ မ့ၢ်စ့ၢ်ကီး တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်သ့ၣ်လၢ အဒုးအိၣ်ထီၣ် ဒုဖိသဝီဖိ အတၢ်ဃုာ် မ့ၢ်ဟးဖျါး လၢကီၢ်ပယီၤမုၢ်ထီၣ်ကလံၤထံးအပူၤန့ၣ်လီၤ. ဒ်န့ၣ်အသိး ဒီဖျါလၢပုၤမၤကမၢ်ကီၢ်မ့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ တၢ်ပံး ထီၣ်အရူတအိၣ်ဘၣ်အယီၤ ဒုသဝီဖိလၢအဃုာ်အိၣ်ကမ့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ် က့ၤအိၣ်ဝဲလၢ အဒုသဝီ တၢ်အိၣ်တၢ်ဆိး အလီၢ်တဘျီလၢဘၣ်. ⁶ တၢ်ကဲထီၣ်သးဘၣ်ထွဲဒီး တၢ်မၤကမၢ်သ့ၣ်ထံးမုၢ်ခွါတၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကးလၢ တၢ်သဘံၣ် သဘုၣ်အပူၤန့ၣ် တၢ်တီၣ်ဖျါ ထီၣ်အီၤ အိၣ်ဝဲစ့ၢ်ဒိၣ်မး ဒီးတၢ်ဆီၣ်ထွဲမၤစၢၤလၢ ကတီၢ်ယံာ်တၢ် တူၢ်ဘၣ်ခိၣ်ဘၣ် အဂီၢ်စ့ၢ်ကီး အိၣ်ဒဲးဝဲ စ့ၢ်ဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ. ⁷တၢ်ဟ့ၣ်ဝဲတၢ်ဆီၣ်ထွဲမၤစၢၤ ဘၣ်ထွဲဒီးနီၣ်သးအတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ လၢပုၤ လၢအတူၢ်ဘၣ်သ့ၣ်ထံးမုၢ်ခွါ တၢ်စုဆူၣ် ခိၣ်တကးသ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ် မ့ၢ်ဝဲတၢ်လၢအရ့ဒိၣ်ဝဲဒိၣ်မး လၢတၢ်ကဒီသဒါဒီး မၤစၢၤဝဲပုၤလၢအတူၢ်ဘၣ်တၢ်သ့ၣ် တဖၣ် အသးအတၢ်တူၢ်ဘၣ်ဒီး အတၢ်ရ့လိာ်ဘၣ်ထွဲလိာ်သးဒီးပုၤဂၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ⁸တနံၤအံၤ KHRG ဟံၣ်ပနီၣ်ဝဲ ကညီၣ်ဟံၣ်မုၢ်ကရၢ (KWO), လီၢ်ကဝီၤဂံၢ်ခိၣ်ထံးတၢ်ကရၢကရိ ဒီးကရၢသဘျီ အဂ့ၢ်အ ဂၤသ့ၣ်တဖၣ် လၢအကျဲးစၢၤဂဲၤလိာ်ဒီး ဟူးဂဲၤတၢ်လၢတၢ်ဆီတလဲအဂီၢ်, ဒီးတကတီၢ်ဃီ ပအဲၣ်ဒီးလၢ တၢ်ကဟ့ၣ် အါထီၣ် ထံၣ်ကီၢ်ဂၤတၢ်ဆီၣ်ထွဲမၤစၢၤဆူ တၢ်ကရၢကရိဒ်အံၤသ့ၣ်တဖၣ်အအိၣ် ဒ်သိးအဝဲသ့ၣ်အတၢ်ဖဲးတၢ်မၤဒီး အ တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤသ့ၣ်တဖၣ်အသဟီၣ်ကဆူၣ် ထီၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

⁴ KHRG, [Mu Traw District Incident Report: An SAC sergeant sexually abused a 7-year-old child in an army camp, March 2023](#), Incident Report, 9 November 2023.

⁵ UN Secretary-General, [2024 Annual Report on Conflict-related Sexual Violence](#), S/2024/292, April 2024, para. 17.

⁶ UN OSRSG-SVC, [Current trends and emerging concerns](#), webpage [last accessed 13 June 2024]

⁷ UN Secretary-General, [2024 Annual Report on Conflict-related Sexual Violence](#), S/2024/292, April 2024, para. 54.

⁸ REDRESS Trust and Global Survivors Fund (GSF), [Myanmar Study on Opportunities for Reparations for Survivors of Conflict-related Sexual Violence: Beyond Survival](#), March 2023, p.28ff.

လၢမုၢ်နံၤအဝဲအံၤန့ၣ် KHRG ထီဒါဝဲတၢ်မၤကမၢ်သ့ၣ်ထံးမုၢ်ခွါတၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကးအကိၣ်မ့ၢ် လၢအဒုးအိၣ်ထီၣ်ဝဲ တၢ်ပျံၤတၢ်ဖုး ဒီးတၢ်ဘၣ်ယိာ်ဘၣ်ဘျီလၢထံဖိကိၣ်ဖိကမုၢ်သ့ၣ်တဖၣ် အသးသမူတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢဒီး အသူးသ့ၣ်လၢက ပါအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ပဆၢထၢၣ်ဃုာ်ဒီးပုၤလၢအတူၢ်ဘၣ်တၢ်ဒီး ပုၤလၢတၢ်မၤဘၣ်ဒိအခွဲးအယာ်သ့ၣ်တဖၣ် လၢတၢ်သးတ ဖျၢၣ်ဃီအပူၤ ဒီးပဟ့ၣ်သဆူၣ်ထီၣ်လၢ တၢ်ကဟံးထီၣ်ဖိၣ်ထီၣ်ဝဲ တၢ်ဖဲးတၢ်မၤဒဲတၢ်ဟ်ဖျါလၢလၢအသိး သ့ၣ်တ ဖၣ်အံၤန့ၣ်လီၤ.

- ဒ်သိးတၢ်ကမၤန့ၣ်တၢ်တီတၢ်တြၢ်အဂီၢ် လီၢ်ကဝီၤ ဒီးဟီၣ်ခိၣ်ဒိဖျၢၣ်ခိၣ်န့ၣ် ပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါ ဘၣ်ထွဲသ့ၣ်တဖၣ်ခဲ လၢၣ် ကြးလိာ်ကိၣ်ဝဲပယီၤသုးမိၤစီရိၤအခိၣ်အန့ၢ် လၢအပၣ်ဃုာ်ပၣ်ဂီၢ်လၢ တၢ်မၤကမၢ်သ့ၣ်ထံးမုၢ်ခွါ တၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကး ကိၣ်မ့ၢ်အပူၤသ့ၣ်တဖၣ် လၢထံဂုၤကီၢ်ဂၤအကိၣ်ဘျီပူၤ လၢအဆိအချ့န့ၣ်လီၤ.
- လီၢ်ကဝီၤပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါသ့ၣ်တဖၣ် ကြးဆဲးဟူးဂဲၤ ဒီးမၤလဲၢ်ထီၣ်အတၢ်ဖဲးတၢ်မၤအတကိၣ် လၢပုၤလၢ အတူၢ်ဘၣ်သ့ၣ်ထံးမုၢ်ခွါတၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကးလၢတၢ်သဘၣ်သဘၣ်အပူၤသ့ၣ်တဖၣ် အတၢ်ဘၣ်ဘျးအဂီၢ်ဒီး လီၢ်ကဝီၤပုၤတဝၢသ့ၣ်တဖၣ်အတၢ်ဘၣ်ဘျးဘၣ်ဖျိၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်လၢအဝဲသ့ၣ် ကြးဆဲးမၤဝဲအကျါဟ် ဃုာ်ဝဲ တၢ်ဟ့ၣ်ကသံၣ်ကသီဒီး သးဂ့ၢ်ဝီပိညါအတၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤဆူ ပုၤလၢအတူၢ်ဘၣ်တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အ ဂီၢ်ဒီး တၢ်ဃုထံၣ်ကျိၤကျဲလၢတၢ်ကဘျိၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ် ဒ်အမ့ၢ်တၢ်ထံၣ်သံသ့ၣ်တဖၣ်ဒီး တၢ်ထံၣ်ဆံးကွၢ်တလီၤ လၢအဟဲအိၣ်ထီၣ်သ့ လၢလီၢ်ကဝီၤပုၤတဝၢအပူၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ဟီၣ်ခိၣ်ဒိဖျၢၣ်အပုၤတဝၢ ဒီးကရူၢ်ကရၢလၢအဟ့ၣ်ပုၤဂ့ၢ်ဝီတၢ်လိၣ်ဘၣ်တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤသ့ၣ်တဖၣ် ကြးမၤ အါထီၣ် အတၢ်ဟ်ဖျိၣ်မၤသကိးတၢ်ဒီး လီၢ်ကဝီၤဂံၢ်ခိၣ်ထံးတၢ်ကရၢကရိသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ် ကြးမၤ ဂုၤမၤဆူၣ်ထီၣ်စ့ၢ်ကီၢ် ကတီၢ်ယံာ်တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤလၢ ပုၤလၢအတူၢ်ဘၣ် သ့ၣ်ထံးမုၢ်ခွါ တၢ်စုဆူၣ် ခိၣ်တကး ဒီးအဟံၣ်ဖိဃီဖိ သ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဆဲးကျိး

စီၤန့ၣ်ဆူ, hsue@khr.org

နီၢ်ဖိလါ, nawpawlah@khr.org